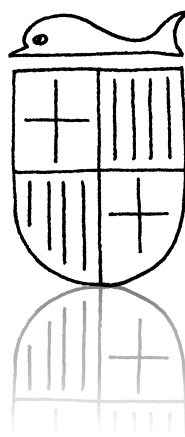

GENERALITZACIÓ DEL TREBALL COOPERATIU A L'ESCOLA
Document de presentació

IE COSTA I LLOBERA

2013

UNA MICA D'HISTÒRIA

El curs 2010-2011 vam iniciar l'assessorament “**Bases emocionals del treball cooperatiu**” amb la intenció d'aprofundir en la inclusivitat a l'escola.

Aquest treball va ser dirigit per l'equip del Laboratori de Psicopedagogia de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic i va durar tres cursos.

Projecte PAC: Programa didàctic inclusiu per atendre a l'aula l'alumnat amb necessitats educatives diverses. Una investigació avaluativa.

Ministeri d'Educació i Ciència (Referència: SEJ2006-01495/EDUC)

PROGRAMA CA/AC: Cooperar per Aprendre / Aprendre a Cooperar (I)

Equip de treball:

Pere Pujolàs i José Ramón Lago (Coords.), Mila Naranjo, Glòria Olmos, Olga Pedragosa, Gemma Riera i Jesús Soldevila

El Costa i Llobera s'incorpora a l'equip al curs 2004-2005

ON SOM ACTUALMENT

El curs 2012-2013 vam finalitzar els tres cursos d'assessorament i podem considerar que hem integrat totalment el treball cooperatiu al funcionament de l'escola.

Fem un balanç positiu d'aquest treball tant a nivell curricular com a nivell d'inclusivitat social.

Actualment vetllem per mantenir aquesta línia de treball i per anar-la millorant i adaptant a l'evolució del centre.

És per això que quan arriba professorat de nova incorporació fem formació i acompanyament per tal que aquests mestres s'incorporin al treball cooperatiu del centre.

Aquest és el material d'introducció inicial.

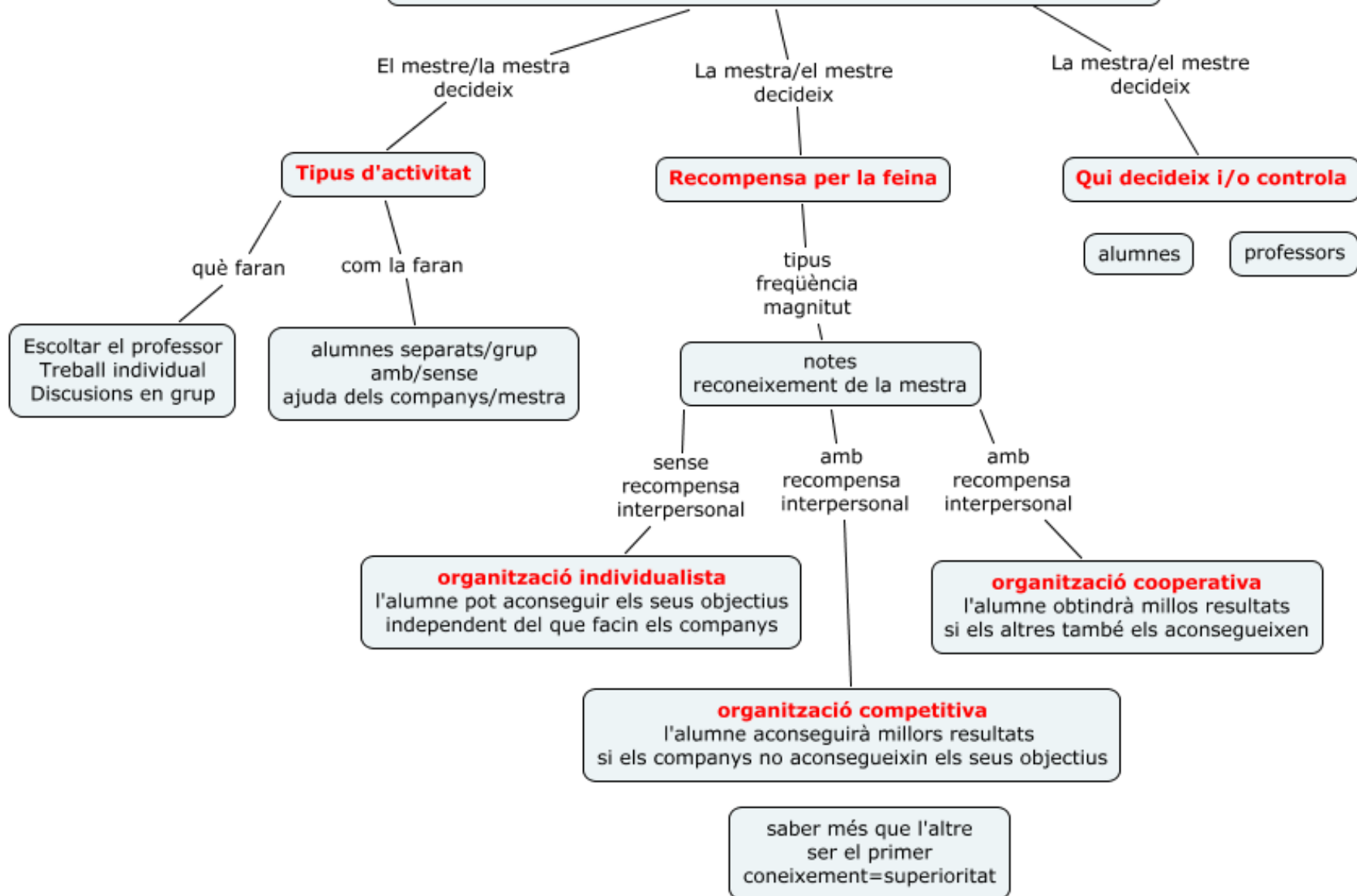
El cicle i, en especial el mestre paral·lel, faran l'acompanyament.

Inclusió escolar i aprenentatge cooperatiu són dos conceptes estretament relacionats:

Una escola i una aula inclusiva acull tothom, no rebutja ningú: tothom té dret a anar-hi, sense distinció de la discapacitat, l'origen cultural o qualsevol altra diferència, i poder-hi aprendre **amb** els seus companys i **dels** seus companys.

L'única manera de fer possible aules inclusives, en les quals puguin aprendre junts tots els alumnes encara que siguin molt diferents, és estructurar-hi l'aprenentatge de forma cooperativa.

Estructures d'aprenentatge i relacions psicosocials a l'aula

Com afecten aquestes organitzacions **l'autoestima i la motivació per aprendre** dels nens i nenes?

Tres vies de treball per atendre la diversitat:

L'ensenyament personalitzat

(que s'ajusti a les característiques personals de cadascun dels estudiants)

L'estructuració cooperativa de l'aprenentatge

(que els estudiants s'ajudin mútuament a aprendre)

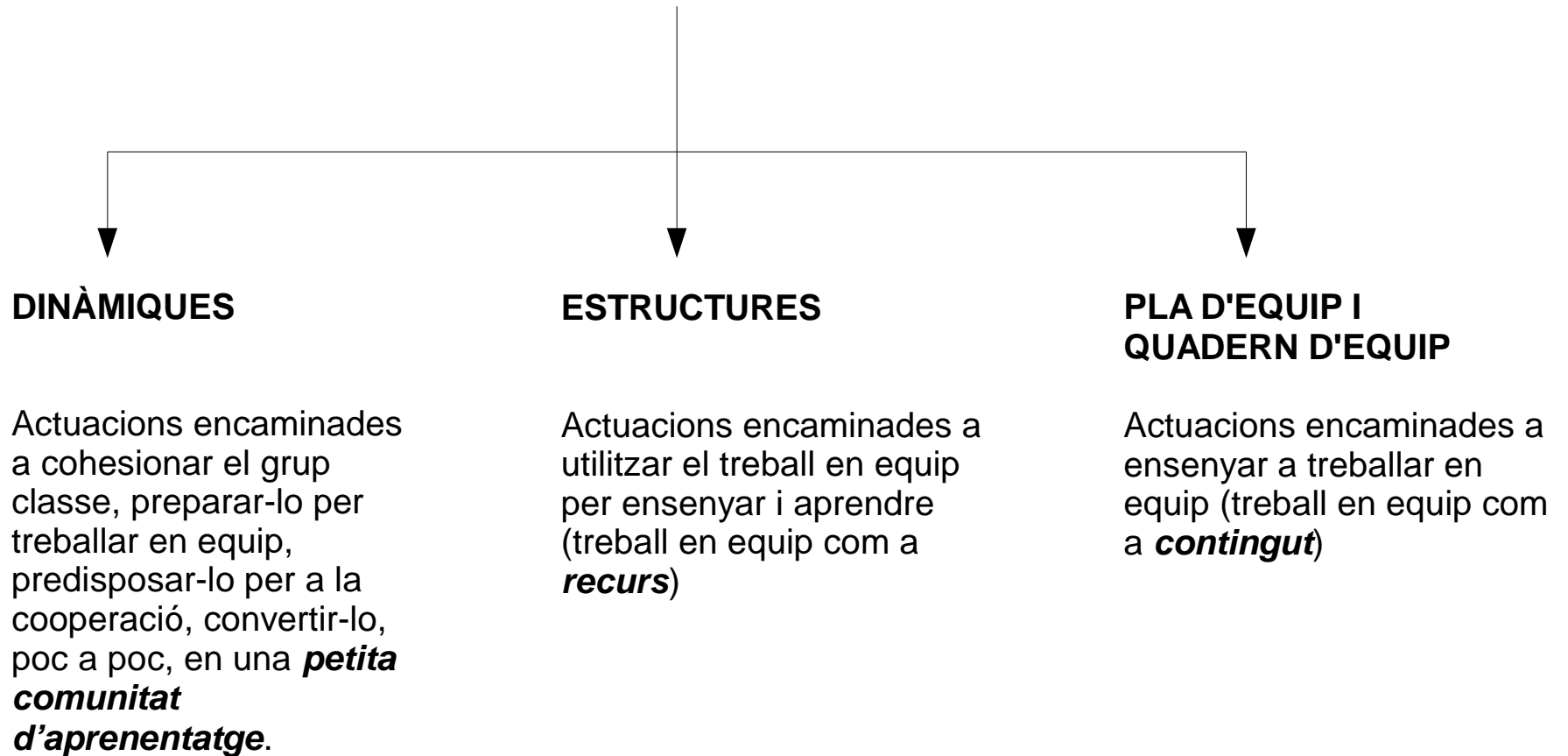
L'autonomia dels estudiants

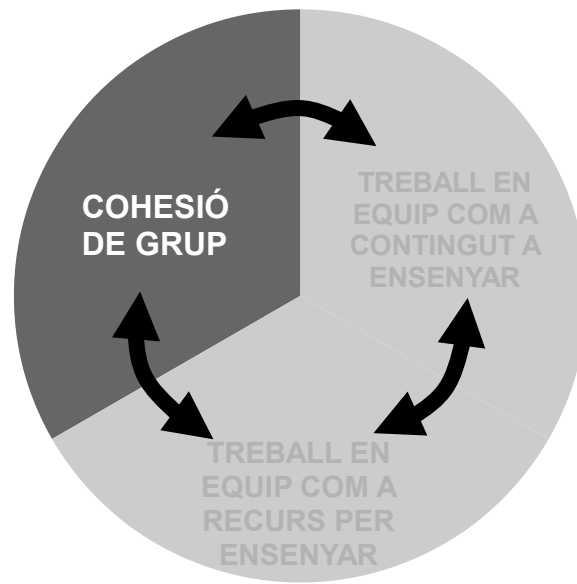
(que sàpiguen aprendre d'una manera com més autònoma millor)

Són els tres puntals d'un dispositiu pedagògic complex que permet atendre junts alumnes diferents

Conjunt d'actuacions per ensenyar a aprendre **en** equip, que incideixen sobre tres àmbits d'intervenció complementaris:

DINÀMIQUES:

Gran grup, equips reduïts, parelles... esporàdics o estables

Dinàmiques de grup o d'equip per a la cohesió, jocs de coneixement, cooperació, distensió i resolució de conflictes...

QUÈ VOLEM TREBALLAR?

La participació de tots en la presa de decisions amb consens

*El grup nominal**

El coneixement mutu, relacions positives

*La pilota, la maleta, l'entrevista i el blanc i la diana**

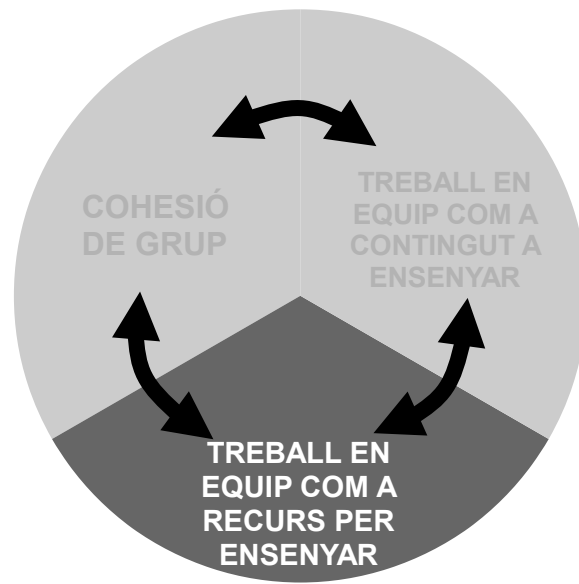
La disposició per al treball en equip com quelcom important

*Les professions preferides i l'equip d'en Manel**

La disposició per a l'ajut mutu, convivència i respecte per les diferències

*Món de colors**

**al "compartit" hi ha l'explicació de cadascuna d'aquestes dinàmiques*

ESTRUCTURES:

Equips esporàdics o estables i heterogenis

Estructures cooperatives simples.
Estructures cooperatives complexes (tècniques cooperatives)

ESTRUCTURA

(de l'activitat cooperativa)

SIMPLES

BÀSIQUES

Lectura compartida
1-2-4
El foli giratori
Parada de 3 minuts
Llapis al mig (parelles)
El joc de les paraules
El numero
Números iguals junts
Un per tots
Mapa conceptual a 4 bandes

ESPECÍFIQUES

Els 4 savis
El sac de dubtes
Cadena de preguntes
Millor entre tots

DERIVADES

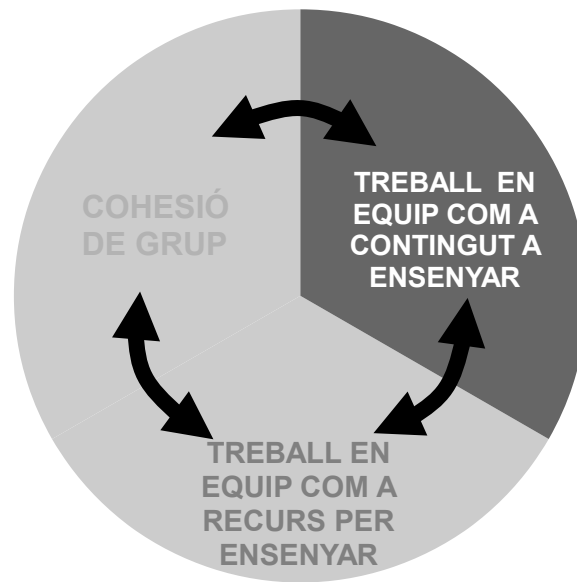
Foli giratori per parelles
Paraules compartides
Paraula i dibuix
L'Àlbum de cromos
La substància

COMPLEXES (=TÈCNIQUES COOPERATIVES)

Equips d'ajuda mútua (adaptació t. TAI)
Tutoria entre iguals
Trencaclosques
Grups d'investigació
Tècnica TGT

UNITAT DIDÀCTICA ORGANITZADA DE FORMA COOPERATIVA:

	INTERACCIÓ ESPONTÀNIA (sense estructura determinada)	INTERACCIÓ INDUÏDA (per mitjà d'una estructura)	INTERACCIÓ "ENSENYADA" (a través de recursos didàctics)	
ABANS DE LA UNITAT Per conèixer les idees prèvies sobre el tema a estudiar	<i>Participació desigual</i>	El foli giratori Participació igualitària Interacció simultània	El quadern de l'equip, Els plans de l'equip: Consciència d'equip (interdependència positiva de finalitats)	
A L'INICI DE LA UNITAT Per comprovar la comprensió d'una explicació		1-2-4 Participació igualitària Interacció simultània	Distribució de rols (interdependència positiva de rols)	
DURANT LA UNITAT Per fer exercicis sobre el tema que s'està treballant		<i>Interacció irregular</i>	Llapis al mig o El número Participació igualitària Interacció simultània	Distribució de tasques (interdependència positiva de tasques)
AL FINAL DE LA UNITAT Per resumir les idees principals del tema			El joc de les paraules Participació igualitària Interacció simultània	Compromisos personals (responsabilitat individual) Revisions periòdiques (autoavaluació de l'equip)
		EXEMPLES D'ESTRUCTURES	PLA D'EQUIP	

PLA D'EQUIP:

Equips estables heterogenis
(Equips de base)

Recursos per organitzar els equips,
planificar el treball en equip i ensenyar
les habilitats socials

PLA D'EQUIP

És el conjunt d'objectius grupals i personals que ens proposem treballar.

Podem iniciar-lo després d'un temps de funcionament amb els grups heterogenis.

El pla és de l'equip i s'aplica a les diferents àrees en les que es realitzen treballs cooperatius.

El pla comença i acaba en un període de temps determinat.

Quadern d'equip:

- . Quadern: objecte físic on es van recollint els acords, activitats, evolucions... per fer el seguiment del Pla d'equip
- . Grups heterogenis, llarga durada relativa.
- . Càrrecs: Secretari, portaveu, material, silenci o moderador...
- . En la durada d'un pla d'equip hi ha d'haver rotació de càrrecs dins el grup.

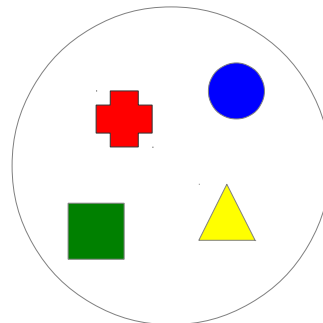
Pla

- . Objectius de grup (pocs i assolibles), com per exemple: Regular el temps per fer les tasques. Consensuar-lo amb l'equip
- . Objectiu per cada membre (pocs i assolibles), com per exemple: Esperar que el company/a acabi de parlar per intervenir.

Grups heterogenis:

Els equips de treball els fan els mestres, tenint en compte barrejar alumnes amb diferents capacitats i dificultats vetllant perquè els grups quedin el més equilibrats possible.

Grup tipus:

Alumnes diferents en:

- Ritme de treball
- Aprenentatges
- Habilitats socials
- Caràcter
- Analític/global
- etc

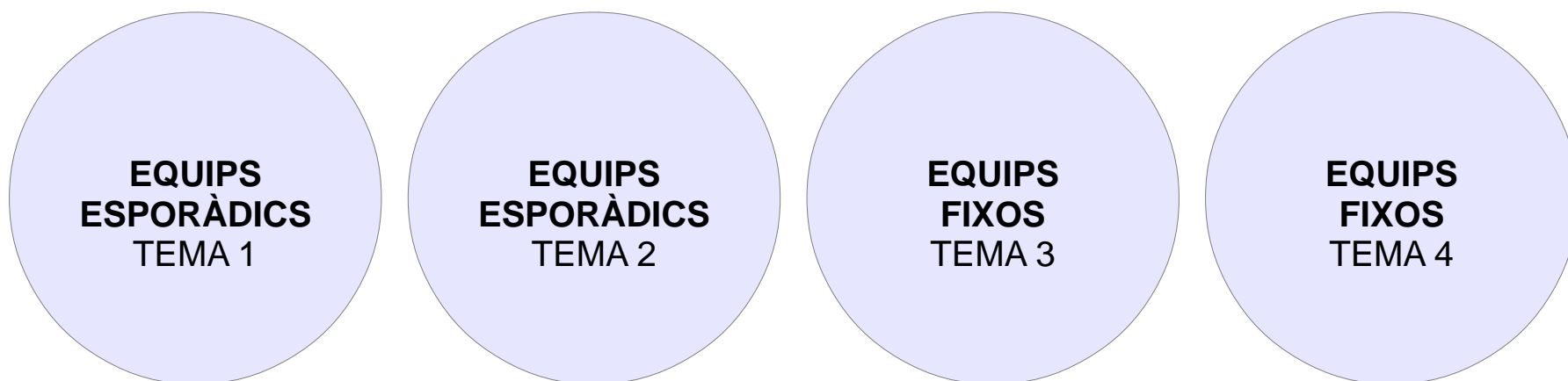
Projecte de generalització a l'escola:

Acollida	Documentació	Equips
<p>Material d'iniciació: Presentació general Dinàmiques Estructures</p> <p>Ho presentaran diferents mestres que estan en el procés.</p>	<p>Memòria projectiva explicant les estructures emprades a les diferents àrees en cada grup-classe. Es comparteix al cicle.</p> <p>Carpeta del grup-classe que va passant amb el grup: estructures emprades en cada àrea i grups base que hi ha hagut.</p> <p>Carpeta d'estructures : exemples de com es concreten les estructures en aquest curs (edat, currículum...). Queda al curs i és acumulativa.</p>	<p>L'equip de coordinació d'Infantil i Primària és el que vetllarà per l'aplicació de l'aprenentatge cooperatiu a l'escola.</p>
<p>Acompanyants: Paral·lel Cicle</p>	<p>Programacions de curs on s'explicitin les estructures que s'empraran per fer determinades activitats.</p>	<p>Etapa, cicle i paral·lel.</p>

Temporalització que proposem per al primer curs en el cas de mestres nouvinguts:

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
EDUCACIÓ INFANTIL	Una dinàmicaa tots els cursos: pilota, llibre blanc i aniversari. P5: afegim una estructura.	Una dinàmica tots els cursos. P4: afegim una estructura per parelles que es van creuant per provar equips base al 3r trimestre. P5: afegim equip base experimentat a P4.	Una dinàmica tots els cursos. P4: una altra estructura i formació d'equip base de cara a P5. P5: equip base i Pla d'equip amb quadern d'equip.
EDUCACIÓ PRIMÀRIA	Una dinàmicaa tots els cursos. Una o dues estructures en cada àrea aprofitant el ½ grup i/o el suport.	Una dinàmica tots els cursos. Equips base. Treball sistemàtic amb estructures a diferents àrees.	Una dinàmica tots els cursos. Equips base. Pla d'equip i tot el que implica de continuïtat del 2n trimestre.

Possible progressió del treball cooperatiu en una àrea:

Estructura + contingut = activitat d'aprenentatge

continuum

IE Costa i Llobera

QUADERN DE L'EQUIP

(Nom de l'equip)

(Grup)

(Curs acadèmic)

Pla d'equip 1r
Escola: **Costa i Llobera**

Grup: _____ Equip: _____

Objectius de l'equip:

1. Aprendre més
2. Ajudar-se els uns als altres.
3. Acabar la feina a temps.
4. Participar tots.
5. Prendre's la feina seriosament.
6. Escoltar-nos per arribar a acords.

Compromisos personals:

1. Aprendre
2. Ajudar els altres.
3. Acabar la feina a temps.
4. Participar més.
5. No jugar.
6. Fer bona lletra i les feines polides.
7. Posar-se d'acord amb els altres.
8. Controlar el to de veu.

Valoració de la sessió (com a equip):

Activitat: _____

Objectiu: _____

Valoració: _____

Nom: _____

Càrrec: _____

Compromís: _____

Pla d'equip 2n
Escola: **Costa i Llobera**

Grup: _____ Equip: _____

CÀRRECS D'EQUIP

Coordinador/a

*Anima els membres de l'equip a fer el seu treball.
Controla les intervencions.*

Portaveu

Explica a la classe les propostes o treball del seu equip.

Moderador/a

*Controla el to de veu.
Procura que no es perdi el temps.*

Responsable del Material

Reparteix i recull el material.

Càrrec:
Coordinador/a

Nom: _____

Portaveu

Moderador/a

Responsable de M.

Pla d'equip 2n
Escola: **Costa i Llobera**

Grup: _____ Equip: _____

OBJECTIUS PERSONALS

1. Millorar en els aprenentatges
2. Acabar la feina a temps
3. Participar més
4. Ser responsable del treball (no jugar)
5. Esforçar-se al màxim
6. Fer bona lletra
7. Fer les feines polides
8. Controlar el to de veu
9. Ajudar els altres
10. Posar-se d'acord amb els altres

Càrrec: _____ **Nom:** _____

Signatura:

VALORACIÓ 2n

QUINS OBJECTIUS HEM ASSOLIT COM A EQUIP?

Millorar en els aprenentatges

Ajudar-se els uns als altres

Acabar la feina a temps

Participar

Prendre's la feina seriosament

SI

NO

COM HEM FET ELS CÀRRECS?

NOM:

Coordinador/a

Atenció als emoticons

Portaveu

Moderador/a

Responsable de material

COM HO HA FET CADASCÚ?

NOM

COMPROMÍS PERSONAL

Atenció als emoticons

Pla d'equip 3r i 4t
Escola: Costa i Llobera

Grup: _____ Equip: _____

QUADERN D'EQUIP:

El quadern d'equip és un instrument que us ha d'ajudar a autoorganitzar-vos millor quan treballem en equips d'aprenentatge cooperatiu.

CÀRRECS D'EQUIP:

Els càrrecs són rotatoris. Cada membre de l'equip té un càrrec i n'és responsable. També ha de procurar que tots els membres de l'equip es facin responsables dels seus càrrecs.

Coordinador/coordinadors : Coordina el treball de l'equip. Anima els membres de l'equip a fer el seu treball.
Controla el to de veu i que no es perdi el temps.

Portaveu : Fa de portaveu davant de la classe o de la mestra de les propostes del seu equip.

Secretari : Pren notes i escriu el quadern de l'equip.

Material : Té cura del material i és responsable del quadern de l'equip.

PLA D'EQUIP:

Cada equip té el seu propi pla d'equip, en el que hi ha objectius de tot l'equip sobre com treballar millor cooperativament, i objectius personals.

Aquests objectius s'avaluaran i ens ajudaran a millorar.

OBJECTIUS DE L'EQUIP:		(3r i 4t)
1. Progressar en l'aprenentatge 2. Ajudar-nos els uns als altres 3.	4. 5. 6.	
NOM:	CÀRREC:	
	Coordinador/a	
	Portaveu	
	Secretari/a	
	Matrial	
NOM:	COMPOMÍS PERSONAL	SIGNATURA
DIARI DE SESSIONS:	NOM DE L'EQUIP: _____	
	DATA: _____	
	AREA: _____	
Què hem fet?	Valoració:	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	

HEM ASSOLIT ELS OBJECTIUS DE L'EQUIP?	SI	NO	HEM DE MILLORAR PERQUÈ...
1. Progressar en l'aprenentatge			
2. Ajudar-nos els uns als altres			
3.			
4.			
5.			
6.			

HEM EXERCIT CORRECTAMENT EL NOSTRE CÀRREC?

NOM:	CÀRREC:	NECESSITO MILLORAR PERQUÈ...	HO HE FET BÉ PERQUÈ...
	Coordinador/a		
	Portaveu		
	Secretari/a		
	Material		

HA COMPERT CADASCÚ EL SEU COMPROMÍS?

NOM:	COMPROMÍS PERSONAL	NO	NO SEMPRE	BÉ	MOLT BÉ

VALORACIÓ GLOBAL DEL TREBALL COOPERATIU:

	NO	NO SEMPRES	BÉ	MOLT BÉ
Hem acabat les feines en el temps proposat?				
Hem aprofitat el temps?				
.....				
.....				

Què hem fet especialment bé?

En què hem de millorar?

Pla d'equip 5è
Escola: **Costa i Llobera**

Grup: _____ Equip: _____

És igual que el de cycle mitjà però abans d'introduir els càrrecs es treballa l'autoconeixement tot buscant habilitats que cadascú podria aportar al grup.

L'EQUIP ESTÀ FORMAT PER:	L'EQUIP ESTÀ FORMAT PER:

**Els càrrecs estan definits com al cycle mitjà però busca més reflexió dels nens:
"Si creieu que falta alguna funció, la podeu afegir."**

Pel que fa a la valoració dels càrrecs, només hi ha tres opcions i això augmenta el grau d'exigència

**Hem complert cadascú el seu compromís?
(NM= Necessita millorar; B=Bé, MB=Molt bé)**

NOM:	COMPROMÍS	NM	B	MB

Pla d'equip 6è
Escola: **Costa i Llobera**

Grup: _____ Equip: _____

És igual que el de cinquè però a més de seguir aprofundint en l'autoconeixement tot buscant habilitats que cadascú podria aportar al grup, es demana que defineixin quina serà la tasca de cada càrrec.